

ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мета: розглянути педагогічний процес як систему і цілісне явище, проаналізувати особистісно орієнтоване та продуктивне навчання як педагогічні системи, встановити особливості інклюзивного навчання в закладах профільної середньої освіти

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Педагогічний процес як система і цілісне явище.
2. Теорія навчання: види, типи, системи, теорії.
3. Особистісно орієнтоване навчання.
4. Продуктивне навчання.
5. Особливості інклюзивного навчання у закладах профільної середньої освіти.

Ключові слова: педагогічний процес, система, особистісно орієнтоване навчання, продуктивне навчання, інклюзивне навчання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ

Під час підготовки відповіді на *перше питання* необхідно звернути увагу на визначення педагогічного процесу як системи, в якій органічно поєднані процеси формування, розвитку, виховання й навчання з усіма умовами, формами, методами їх функціонування. Тому необхідно ознайомитися з характеристиками системи і навести приклади педагогічних систем. Так як педагогічний процес характеризується метою, завданнями, змістом, методами, формами взаємодії педагогів і вихованців, а також досягнутими при цьому результатами, необхідно зрозуміти, чому виділяють ще такі компоненти педагогічного процесу, як цільовий, змістовий, діяльнісний, результативний?

Щодо *другого питання* необхідно звернути увагу та той факт, що теорія навчання описує різні підходи до процесу здобуття знань та навичок. Основні види теорій навчання своєю основою мають певні філософські концепції, що відображено в їхніх назвах: біхевіоризм, когнітивізм, конструктивізм, а також соціальні та мотиваційні теорії. Системи навчання можуть варіюватися від традиційних класних кімнат до онлайн-курсів та

навчання на робочому місці. Необхідно коротко зупинитися на характеристиках цих теорій.

Розгляд *третього питання* необхідно розпочати з визначення особистісно орієнтованого навчання як підходу до освіти, який ставить у центр уваги особистість учня, його унікальні потреби, інтереси та можливості. Мета такого навчання полягає у створенні умов для саморозвитку, самореалізації та формування життєвих компетентностей учня. Далі необхідно розглянути відповіді на низку питань: Що є основою освітнього процесу за особистісно орієнтованим підходом? Які принципи цього підходу до навчання? Яка з характеристик є основною при особистісно орієнтованому підході?

Для відповіді на *четверте питання* необхідно розуміти, що продуктивне навчання власне ґрунтується на особистісно орієнтованому підході. Для вичерпної відповіді на це питання необхідно ознайомитися з книгою І. Підласого: Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настольна книга вчителя. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 360 с.

Стосовно *п'ятого питання* необхідно усвідомити основний принцип інклюзивного навчання, що всі діти мають навчатися разом у всіх випадках, коли це виявляється можливим, не зважаючи на певні труднощі чи відмінності, що існують між ними. Розглянути визначення інклюзії як процесу збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальному житті, та інклюзивної освіти як системи освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу. Інклюзивне навчання у закладах профільної середньої освіти передбачає створення умов для навчання учнів з особливими освітніми потребами разом з іншими суб'єктами освітнього процесу у профільних класах. Це включає адаптацію навчального процесу, середовища та навчальних матеріалів, а також забезпечення підтримки з боку вчителів, асистентів та інших фахівців. Необхідно розкрити вказані напрямки здійснення інклюзивного навчання.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «педагогічний процес».
2. Що таке система? Наведіть приклади педагогічних систем.
3. Які філософські концепції покладені в основу теорій навчання?
4. У чому полягає мета особистісно орієнтованого навчання?
5. Яка з характеристик є основною при особистісно орієнтованому підході?
6. Що являє собою продуктивне навчання?

7. У чому полягає основний принцип інклюзивного навчання?

Завдання 1. Підготуйте виступи з питань до практичного заняття, до одного з питань (на вибір) розробіть презентацію (не менше 8 слайдів). Обґрунтуйте, у чому полягають методичні особливості презентації.

Завдання 2. Педагогічна ситуація. Учитель запізнився на урок. Директор виніс йому догану і попередив, що повторна догана буде означати його звільнення з роботи. Проаналізуйте цю ситуацію. Як би Ви діяли на місці учителя? Як би Ви діяли на місці директора?

Файли до завдань 1, 2 викладіть на сторінці дисципліни у MOODLE у папку «Виконані завдання до семінарського заняття 4».